

ГЕТЕРОЗИС УНІКАЛЬНИХ ПОЄДНАНЬ

Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

В успішному вирішенні завдань із збільшення виробництва і зниження собівартості свинини велике значення має проведення племінної роботи у напрямку підвищення відгодівельних і м'ясних якостей свиней.

Одним із ефективних методів поліпшення племінних якостей є контрольна відгодівля тварин.

Оцінка свиней української степової білої породи цим методом на протязі 35 років дала можливість виявити кнурів-поліпшувачів та підвищити скороспілість породи.

Всього оцінено 987 кнурів-плідників, 3988 маток, що забезпечує реалізацію більшості тварин тільки від оцінених батьків.

В племзаводі «Молочне» державної дослідно-експериментальної агрофірми «Асканія-Нова» за останні п'ять років оцінено 59 кнурів, 165 маток, перевірено 873 потомків української степової білої породи. Порівняно з 1994 роком вік досягнення живої маси 100 кг скоротився на 10 днів, оплата корму на 0,09 корм.од., а середньодобові прирости збільшилися на 77 г. Цьому сприяла систематична оцінка та виявлення кращих поєднань кнурів і маток. Нині в стаді використовуються десять кнурів-поліпшувачів з генетичним потенціалом досягнення живої маси 100 кг – 168 днів, середньодобовими приростами 891 г і оплатою корму 3,46 корм.од.

В лінії Аспекта 615 унікальні поєднання забезпечили середньодобовий приріст 831 г при оплаті корму 3,48 корм.од. і досягли живої маси 100 кг за 169 днів.

У селекційно-племінній роботі при створенні заводської лінії Крона 1437 ХСУБ-2445 та заводської родини Крона 2210 також було широко використано наслідки контрольної відгодівлі та звернуто увагу на закріплення головних позитивних ознак у наступних поколіннях.

Успадкування показників скоростиглості по заводській лінії Крона 1437 за обома батьками вказує на можливість підвищення скороспілості лінії шляхом відбору і підбору пар за поєднаннями.

Від поєднання маток різних родин з кнурами лінії Крона 1437 вирошені і використовуються в стаді п'ять синів, в тому числі Крони 2315, 2333, 2367, 2373, 2545. Одержані вони від високопродуктивних свиноматок (багатоплідність 12 голів, маса гнізда в 2 місяці – 217 кг, збереженість порослят в 2 міс. – 96%). Плідника Крона 2373 за відгодівельними якостями визнано як поліпшувача. Його потомство дало 763 г середньодобового приросту при витраті корму 3,52 корм.од., а потомки Крона 2367 відповідно – 723, 3,63. Кнури цієї лінії добре розвинуті, мають живу масу 360 кг, довжину тулуба 195 см.

За м'ясними якостями в поєднаннях Арсенал 2155 х Алея 2832, Асканієць 173 х Арка 76, Арсенал 219 х Азбука 102, Степняк 1653 х Долина 252, Степняк 1653 х Долина 320 забійний вихід становив 77,4 – 78,2 %, довжина

напівтуші – 98 см, площа «м'язевого вічка» – 35,1-36,5 см², маса окосту – 12,1- 12,5 кг, вихід м'яса – 63%.

Отже, систематично вивчаючи поєднання кнурів і маток, визначаючи найкращі їх унікальні поєднання можна більш ефективно використовувати явище гетерозису при внутрішньопорідній селекції.

УДК 636.2.082.12

А.П.КРУГЛЯК¹, Б.Є.ПОДОБА¹, Р.О.СТОЯНОВ¹, В.Г.НАЗАРЕНКО²,
Ю.В.ГУЗЄВ³

ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЕНОФОНДУ СІРОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ХУДОБИ

¹Інститут розведення і генетики тварин УААН

²Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства*

³Києво-Печерська Лавра**

Робота із збереження генофонду сірої української худоби проводиться в дослідних господарствах “Поливанівка” Дніпропетровської області і “Асканія-Нова” Херсонської області, а також в нещодавно створеному генофондному стаді господарства Києво-Печерської Лаври “Васильки” Бориспільського району Київської області. У генофондних стадах здійснюється чистопородне розведення тварин цієї породи, основним завданням якого є послідовне відтворення в поколіннях її специфічних спадкових особливостей і підтримання генетичної різноманітності. Це завдання вирішується на основі реалізації індивідуально-групового підбору в межах споріднених груп-мікроліній з періодичними їх кросами. Важливим елементом племінної роботи з породою є імуногенетичний контроль при доборі плідників і оцінці генетичної ситуації в стадах.

Аналіз генетичної ситуації в стаді племзаводу “Поливанівка” вказує на те, що на сучасному етапі роботи з породою головною метою слід вважати збереження її чистоти, не допускаючи неконтрольованих схрещувань.

В 1998 році в генофондних стадах використовувалися плідники різних споріднених груп, які суттєво розрізнялися за типами крові. Різноманітність бугаїв, які використовуються в стадах на протязі обмеженого часу (до 1 року), забезпечує підтримання певної генетичної мінливості і дозволяє уникнути значного підвищення гомозиготності стад.

Оцінка генетичної ситуації в генофондних стадах сірої української худоби на основі аналізу імуногенетичної структури стад за системою В груп крові свідчить про досить значний рівень генетичної мінливості. Гомозиготність стада племзаводу “Поливанівка” за системою В груп крові з 1970 року хоч і змінювалася, але не досягала високого рівня: коефіцієнт гомозиготності (Са) становив в 1970 році 0,0650; в 1974 – 0,1160; в 1985 – 0,0776; в 1997 – 0,1091. По стаду господарства “Асканія-Нова” Са дорівнював в 1980 році 0,1040, а в 1998 – 0,0705.

Імуногенетичний аналіз структури стада племзаводу “Поливанівка”